

Märkmeid teekonnalt: Raudtee algpunkt leiab kohast, kus vasakul paistab Skoone bastion ja paremal Rimi kaubakeskuse plekk-kast.

Toomas Paaver

Küllap on ka paljudele Kalamaja elanikest teadmata, et linnaosa on igast küljest ümbritsetud raudteega. Lähemas tulevikus plaanib AS Eesti Raudtee suuremal osal ringist rööpad üles võtta ning vähemasti seniste plaanide järgi tulevad samale sihile erinevad põhjaväilad ja ümbersõiduteed Tallinna liiklusummikuid levendama. Aga täna leiduvad veel viimased võimalused ajaloolist raudteed jalutuskäigu või dresiinisõiduga meenutada. Raudtee möödub Tallinna sajanditagustest suurematest tehastest. Teekonnal peaaegu ei paista Kalamaja puithoonestus, kuid see on alati kättesaadavas kauguses, mõnisada meetrit. Teekonnal tasub dresiin aeg-ajalt peatada ning siseneda võimalusel tehaseterritooriumitele.

Balti jaamas ei anna inimesed dresiinile teed.

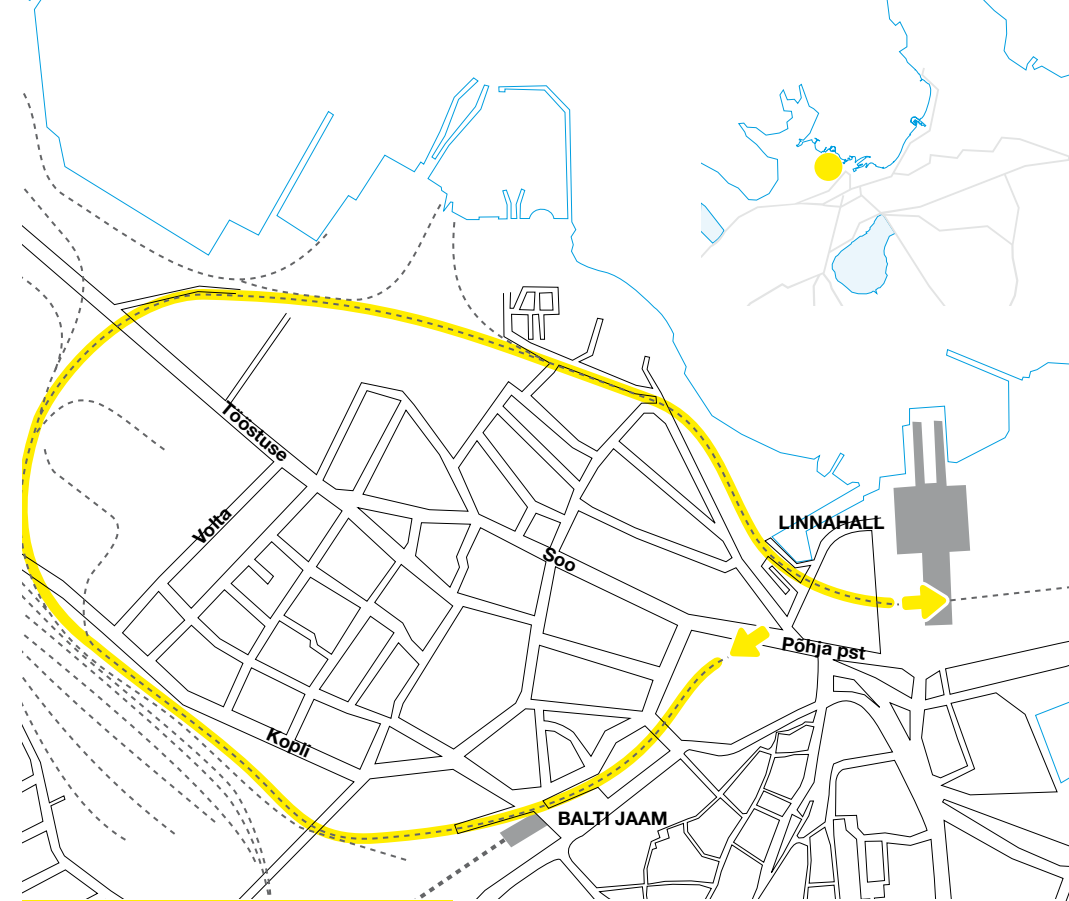
Kopli kaubajaamas saab muuhulgas tutvuda vedurite võssakasvanud ümberpööramise seadeldisega.

Lähemat silmitsmist väärib raudtee ja trammittee ristumiskoht, eriti kui lumi on maas.

Krulli masinatehasesse ja Voltasse kahjuks raudtee poolsest küljest legaalselt siseneda ei saa.

Pärast viadukti üle Meretehase territooriumi avaneb vaade ehitatavale hiigelaevale.

Lõpetades sõidu Kalarannas tasub mererannalt korjata kivikesi ja mõistatada, mis materjalist need on.

TROLLEY ON THE KALAMAJA RAILWAY

Notes from the trip: The railway starts in the place with the Skone bastion on the left and the sheet iron Rimi supermarket box on the right.

At the railway station people do not give way to the trolley.

Amongst other things, you can have a look at the now overgrown turnplate mechanism of the locomotives at the Kopli goods yard.

The crossing of railway and tramway deserves closer inspection, especially with snow.

It is sadly impossible to enter the Krull machine factory and Volta factory from the side of railway legally.

After the viaduct a view of the giant ship being built opens across the Marine factory territory.

Finishing the trip on the fishing coast, it is nice to pick pebbles from the beach and try to guess what they are made of.

Toomas Paaver

Many inhabitants of Kalamaja are probably unaware that their urban district is surrounded by railway. In the near future Estonian Railway plans to remove most of the rails and thus create some space for new thoroughfares to ease the traffic congestion of Tallinn. Today, however, it is still possible to remember the historical railway by a nice walk or a trip with the railway trolley. The railway takes us past the large hundred-year-old factories. The wooden buildings of Kalamaja are practically out of sight, although very near, just a few hundred metres away. It is worthwhile to stop the trolley from time to time and enter the factory territory, if at all possible.

DRESIINIGA KALAMAJA RAUDTEEL

KUSKIL TALLINNA TAGAHOOVIS

Karri Tiigisoos

Kunagi lendles siin vaid liiv. Üsna üksildane ja kohatu on see paik nüüdki. Asukoht peaaegu kesklinna äärel, tuleta- vad selle lähedust meelde vaid siia paistvad tornid, mis nagu kaarduvad paiga kohale ja üritavad madalaid õuna- aedu ja puumaju justkui alla neelata, jäädes siiski napilt haardeulatusest välja. Kuid kes tahakski pühkmeid, mida aeg ja inimesed järjekindlalt eemale on tõrju- nud? Surnud, sünnitajad, haiged, kurjategi- jad, sõjaväelased? Aga neid ja selle paiga ajalugu seovad siiski üsna salapärase ja selgete niitidena olematu veekanal, vana raudteease ja kinni aetud Härjapea jõesäng, mis omal moel toitsid kõik seal all suure mere ääres asuvat linna. Varja- tult kastab see jõgi ehk praegugi tema sängi istutatud tornide jalgu.

Siin viivad kõik rajad ühel või teisel moel ka surnute linna. Linna, mis on eemale tõrjunud ja kinni ajanud endised elujõed. Linna, mis seisab kindlalt ja rahulikult üle

aja. Aeg on ristid viltu lükanud ja sambli- kel on aega ennast kivi peal sirutada.

Vahel lendavad siit üle lennukid. Kauguses kõmavad rongid ja undavad autod. Kuid surnute linna taha, veel kaugemale ja nõlvast üles jääb maa ja taeva tühjus – unistuste ja mõtete linn, millele sekundeerib alla vangla taustale jäänud, närvilisust peitev liikumatu panoraam. Tühipaljas dekoratsioon...

ja

Kuskil seal all haigutab kraatrina igavtühhi staadion.

Kuskil seal all, hubase puumaja kitsas toas, tõmbab ema lastele tekki peale, ja kuskil seal all liigub maa-alune jõgi vaikselt, vaikselt mere poole...

Tagahoovi ringkäigu marsruut algab Liivalaia tänava äärest Olümpia hotelli vastast, kulgeb mööda Härjapea jõe sängi, läbi Kesklinna surnuaia, mööda kitsa- rööpmelise raudtee rada, kust põigatakse üles platoole. Seejärel tagasi kesklinna poole, mööda Veerenni, Magasini ja Tatari tänavat. Retk võib sisaldada endas ka ootamatuid kõrvalepõikeid kui ette peaks jääma ületamatuid, läbimatu takistusi. Orienteeruv kestus 2–3 tundi.

SOMEWHERE IN THE BACK YARD OF TALLINN

Karri Tiigisoos

Once upon a time only sand drifted around here. It's a lonesome place even now. Located almost on the edge of the city centre, although you wouldn't know it except for the visible towers that seem to bend over the place, trying to swallow the low apple orchards and wooden houses, yet staying just out of reach. Anyway, who would want the debris, doggedly discarded by time and people? The dead, the child-bearers, the sick, the criminals and the military? However, they and the history of the place are connected, by means of rather mysterious and lucid threads, with the non-existing water channel, the old railway and the filled-up Härjapea riverbed that all used to feed the town, down by the big sea. Perhaps the river still waters the feet of high towers planted in its bed. All paths here lead, in one way or another, to the town of the dead. The town that has rejected and filled up the former rivers of life. The town that perseveres, securely and calmly. Time has pushed askew the crosses and the moss can leisurely stretch out on the stone.

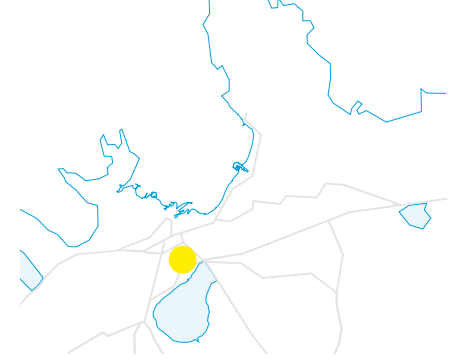
Occasionally an aeroplane flies over this place. Trains rattle and cars purr in the distance. But beyond the town of the dead, further up the slopes, lies the emptiness of earth and heaven – the town of dreams and thoughts, backed by the motionless anxiety-ridden panorama, down below against the background of the prison. Nothing but scenery...

and

Somewhere down there a dull empty stadium yawns.

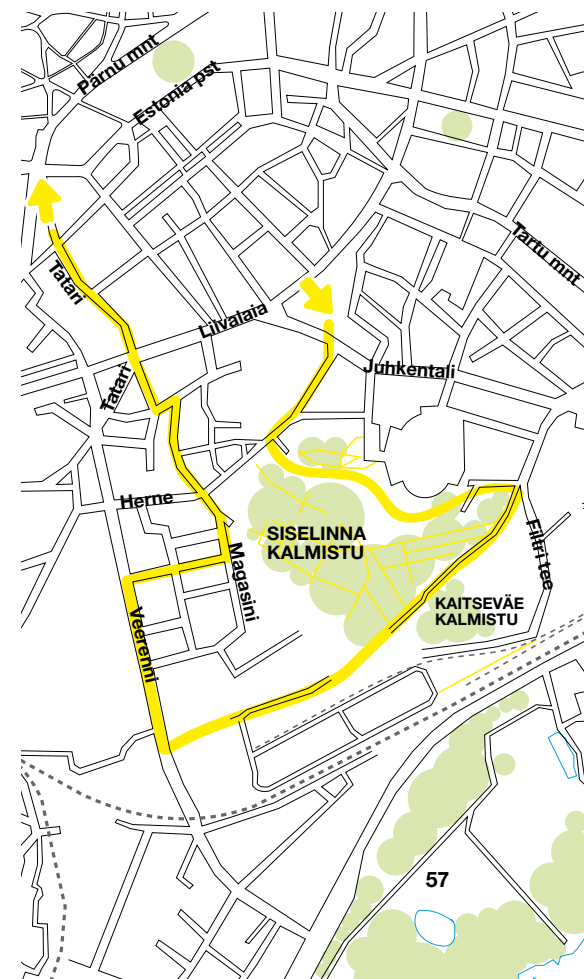
Somewhere down there, in the narrow room of a cosy wooden house, mother tucks her children in, and somewhere down there the underground river runs silently, silently towards the sea...

The back yard trip starts in Liivalaia street opposite Hotel Olümpia, proceeds along

the Härjapea riverbed, through the Central (Kesklinna) cemetery, along the narrow-gauge railway tracks, then a cut up to the plateau.

Next back towards the city centre, along Veerenni, Magasini and Tatari streets. The trip may include unexpected diversions should the traveller meet insuperable and impassable obstacles. The approximate duration 2–3 hours.

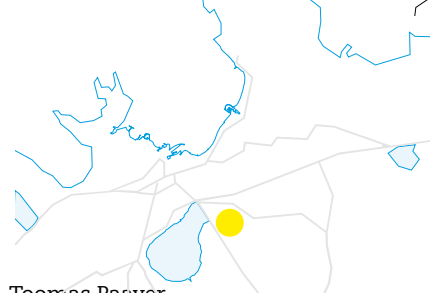

MATK TALLINNA TAGAAIA TAHA

Toomas Paaver

Tallinna tagahoovi taga on olemas ka Tallinna piirdeaed, mis piirab suurema osa Tallinna lõunapoolsest piirist (lennuväli + Ülemiste järve territoorium). Ühes kohas on taga-aias aiamulk (Tartu maantee), kustkaudu pääseb tagaia taha.

Tagaia taga on asumid, milles elavad inimesed, kes ühel või teisel põhjusel pole linna ära mahtunud, kuid ometi tahavad selle külje all elada. Umbes samamoodi, nagu omal ajal olid linnamüüri taga agulid. Matkasoovitus välisturistile, kes on surmani tüdinud vana- ja kesk- ja muudest euroopalikest linnadest: Väljudes Tallinna lennujaamas, võta suund vasakule ja kõnni pidevalt nii, et vasakut kätt jääb lennujaama piirdeaed või müür. Läbinud niiviisi 8 km, oled algpunktis tagasi ja võid lennu jätkata. Aga matkal koged nii mõndagi meeldejäävat. Pagasit ja rahakotti on soovitatav mitte kaasa võtta.

Toomas Paaver

Behind the Tallinn back yard is the Tallinn border fence, that runs along most of the southern border of Tallinn (airfield + Lake Ülemiste territory). There is an opening in the back yard fence (Tartu road), where one can get behind the back yard.

Here you find houses inhabited by people who, for one reason or another, have not managed to fit into the town, but at least want to live close by. Like olden-day slums outside the town walls. Here's an advice to a foreign tourist who is fed up with all old towns, city centres and other European urban manifestations. Getting off the plane at the Tallinn airport, turn left and keep walking so that the airport fence or wall is to your left. After 8 km you are back where you started, and may continue your flight. The trip offers a lot of unforgettable experience. Leave your luggage and your passport behind.

Foto photo David Bate

TRIP BEHIND THE BACK YARD OF TALLINN

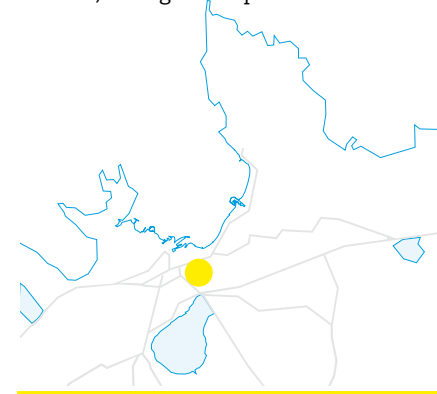

Toomas Paaver

Vaata ka skeemi ja jalutuskäigu "Tallinna tagahoov" kirjeldust.

Kuni 60-ndate aastateni eksisteeris kitsarööpeline raudtee läbi Tallinna, kulgedes sadamast mööda tänaseid Petrooleumi, Vesivärava, Türnpu, Odra tänavat ja kalmistute vahelist rada Tallinn-Väikse raudteejaamani ning sealt edasi Viljandi poole. Raudtee koridor on Tallinna kaardil täiesti arusaadava sihina säilinud ja ühtki maja sellele ette pole ehitatud. Ainult bussijaama ja kalmistu vahelises lõigus on ühes kohas ees arusaamatu võrkaed (Sellest võib muretult üle ronida, sest kummalgi pool pole privaatterritooriumi).

Jalutades mööda endise raudtee sihti, avaneb vähetuntud ühendustee läbi Tallinna erinevate kohtade, mis tekitab mõneti ootamatu ruumitunnetuse. Kohad, mida enamasti peetakse teineteisest kaugel olevaks, on tegelikult päris lähedistiku.

JALUTUSKÄIK KITSARÖÖPALISE RAUDTEE SIHIL

A WALK ALONG THE NARROW-GAUGE RAILWAY

Toomas Paaver

See also the scheme and description of the walk "Tallinn back yard".

Until the 1960s, the narrow-gauge ran across Tallinn, from the harbour along today's Petrooleumi, Vesivärava, Türnpu and Odra streets, between the cemeteries until the Tallinn-Väike railway station and from there towards Viljandi. The route on the Tallinn map is intact, and no house has been built on its way. Only a weird wire fence has been put up in the section between the bus station and the cemetery (no problem climbing over that as the territory on either side is not privately owned).

Walking along the former railway tracks, we find little-known connections between various places in Tallinn, which creates a somewhat unexpected sense of space. Places normally thought to be quite far from one another, are in fact close.